Cercetare privind importanța însușirii valorilor morale urmărite la copiii de vârstă preșcolară

Prof. Ilie Daniela Elena

Problema de cercetare

Educația pentru societate se realizează permanent, desfășurându-se în cadrul unui proces interdisciplinar zilnic, cuprinzând multiple modalități de realizare. La intrarea în grădiniță, preșcolarul are o experiență de viață care poate fi valorificată treptat prin intermediul educatoarei care trebuie să-l ghideze pe copil către universul cunoașterii. În grădiniță, educația pentru societate se desfășoară prin intermediul următoarelor forme de organizare: activități de dezvoltare personală, activități liber-alese, activități frontale dirijate cuprinzând toate domeniile de dezvoltare.

Tema cercetării este reprezentată de importanța însușirii valorilor morale urmărite la copiii de vârstă preșcolară. Activitățile din grădiniță au o influență deosebită asupra educației morale, deoarece educația morală, prin caracterul său uman, este o acțiune ce se desfășoară în mod conștient, potrivit unor obiective stabilite. În funcție de obiectivele educaționale stabilite, sunt selectate valorile pe care dorim să le urmărim la preșcolari, precum și strategiile didactice potrivite, în așa fel încât să ajungem la rezultatul dorit.

Această cercetare are ca scop principal monitorizarea progresului utilizării activităților cu conținut etic la vârsta preșcolară, în urma aplicării unui plan de activități didactice bine stabilit, care se fundamentează pe importanța însușirii valorilor morale urmărite la preșcolari.

Problema de cercetare poate fi formulată sub forma a două întrebări, care ne vor conduce în demersul cercetării:

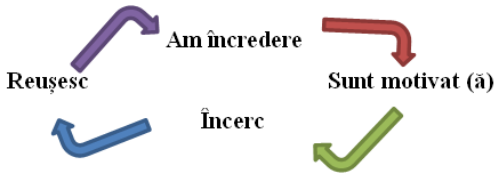
- Care sunt implicațiile educaționale ale implementării unui plan de activități bazat pe importanța însușirii valorilor morale urmărite la preșcolari?
- Care sunt beneficiile activităților cu conțiut etic la vârsta preșcolară?

Contextul teoretic al problemei de cercetare

Loius Lovelle (1995), unul dintre fondatorii epistemologiei morale, se întreabă provocator la adresa cunoașterii valorilor morale : omul creează valorile sau el este acela care se (re)creează prin valori? Pornind de la acestă întrebare, răspunsurile aveau să fie date pornind de la alternative definite de pragmatic morală, tehnologia morală, lingvistica morală

prin apelul frecvent la sensurile și structurile de bază ale limbajului moral. (Neacșu. I., 2010, p.126).

Vârsta preșcolară este vârsta în care preșcolarii asimiliează tot mai multe cunoștințe pe toate planurile, motiv pentru care Maria Montessori menționa în repetate rânduri că noi, adulții, nu trebuie să intervenim în activitățile copilului, decât dacă situația de față o impune. Pedagogul italian este de părere că, pe cont propriu, copiii de vârstă mică erau capabili să dobândească diferite abilități prin participare activă și prin repetare, în ciuda dificultăților întâmpinate, ajungeau la un rezultat dorit. Așadar, noi, educatoarele, trebuie să-i încurajăm pe copii, să-i motivăm, pentru o mai bună încredere în sine. Cu cât motivăm preșcolarul mai mult în activitățile propuse, cu atât mai mult el se va implica în munca dată. Cu cât mai mult se va implica, cu atât mai bune vor fi și rezultatele la care dorim să ajungem.

La vârsta preșcolară, efectele educative realizate prin activitățile cu conținut etic se opresc mai mult la însușirea noțiunilor morale precum și la sensibilizarea vieții afective a copilului în cazul poveștilor cu efect moralizator.

Prima etapă a cercetării, faza de pretest, a constat în evaluarea copiilor de la ambele grupe și consemnarea datelor în grila de observare. De asemenea, tot în fata de pretest am aplicat și o probă intituală *”Învățăm să dăruim!”,* probă care a vizat donarea de obiecte copiilor nevoiași din Parohia Vintilă Vodă. A doua etapă a cercetării a presupus implementarea unui plan de activități pentru participanții grupului experimental. A treia etapă care constituie faza de posttest a constat în: observarea copiilor de la ambele loturi de participanți si consemnarea datelor în grila de observare, precum și proba privind donarea de obiecte copiilor nevoiași.

Obiectivele și ipoteza cercetării

Obiectivul general al cercetării prezente a vizat identificarea valorilor morale la vârsta preșcolară și implementarea unui plan de activități didactice care au la bază activități cu conținut etic la această vârstă.

Obiectivele cercetării

1. Elaborarea și implementarea valorilor morale ale copilului preșcolar prin intermediul activităților cu conținut etic;

2. Elaborarea unui plan de activități didactice care au la bază activități cu conținut etic la vârsta preșcolară;

3. Formarea atitudinii pozitive și a comportamentelor dezirabile ale preșcolarilor în raport cu diferite situații de viață;

Ipoteza cercetării

Cercetarea pornește de la ipoteza generală și anume că, activitățile cu conținut etic, contribuie la formarea trăsăturilor morale pozitive la copilul preșcolar, influențând totodată personalitatea în formare a acestuia.

Ipoteze secundare:

1. Cu cât se utilizează la grupă mai frecvent activități cu *conținut etic/ povești* cu mesaj moralizator, cu atât preșcolarii manifestă atitudini pozitive;
2. Utilizarea mai frecventă a activităților cu conținut etic crește adeziunea preșcolarilor la regulile grupei;
3. Utlizarea activităților cu conținut etic conduce la creșterea capacității de a diferenția între comportamentele corecte și incorecte;

Prezentarea metodologiei de cercetare

”Cercetarea este un proces de investigare și de căutare pe care știința îl utilizează cu grijă, pentru a ajunge la o mai bună înțelegere a fenomenului. Observațiile care conduc la cercetare au o mare varietate de forme ce depind de scopul cercetării.” (Clinciu. A., 2002, pag. 16). Cu alte cuvinte, proiectarea cercetării nu este numai un proces mecanic de colectare de date, de interpretare, prelucrare și evaluare a lor, ci este dimpotrivă, un proces dinamic, caracterizat de sentimentele și căutările cercetătorului în soluționarea unei probleme.
Cercetarea pedagogică reprezintă un proces critic și continuu în care formulăm întrebări sistematice în legătură cu componentele și variabilele fenomenului educațional și în care încercăm să răspundem la aceste întrebări. (Bocoș. M., 2003)

Metodologia cercetării pedagogice are în componență: (Bocoș, M., 2003, pag.54):

- sistemul metodelor de colectare a datelor cercetării: metoda autoobservaţiei, metoda observaţiei, experimentul psihopedagogic, metoda anchetei, metoda analizei portofoliilor/ a produselor activităţii subiecţilor educaţiei, metoda cercetării documentelor curriculare şi a altor documente şcolare, metoda testelor, metoda studiului de caz, metodele sociometrice;
- sistemul metodelor de măsurare a datelor cercetării;
- sistemul metodelor de prelucrare matematico-statistică şi interpretare a datelor cercetării.

Prezentarea și definirea variabilelor

În cele ce urmează, am identificat și formulat variabilele independente și variabilele dependente, pentru cercetarea pe care am realizat-o.

Variabilele independente sunt:

- activitățile de învăţare în care sunt implicaţi preşcolarii, menite să contribuie la cunoaşterea, explicarea şi valorificarea activităților cu conținut etic;
- implementarea unui plan de activități;

Variabilele dependente sunt:

- însușirea valorilor morale;
- aderarea la regulile grupei;
- diferența dintre un comportament just și unul injust;

Descrierea eșantionului cercetării

Eșantionul cercetării este format din 50 de preșcolari, dintre care 25 fac parte din grupul experimental și au luat parte la activitățile cu conținut etic propuse, iar 25 de preșcolari fac parte din grupul de control. Pentru participarea la cercetare au fost alese două grupe mari de la Grădinița cu Program Prelungit ”Cei șapte pitici”, din Buzău. Grupa de preșcolari supusă experimentului (grupa *Fluturaşilor*) este omogenă ca vârstă în ceea ce privește dezvoltarea psihică, dezvoltarea priceperilor şi deprinderilor. Ambele loturi de participanţi au avut efectivul de copii egal. La lotul experimental, dintre cei 25 de preșcolari, 8 sunt fete și 17 sunt băieți, iar la lotul de control 10 sunt fete și 15 sunt băieți.

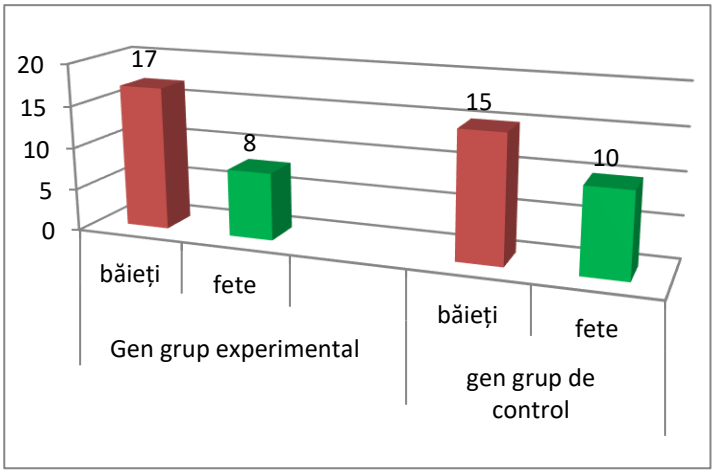

Figura nr.1 *Distribuția lotului cercetării după gen*

După cum se poate observa în graficul de mai sus, din grupul experimental (grupa Fluturașilor) fac parte 8 fetițe și 17 băieți iar din grupul de control (grupa Iepurașilor) fac parte 10 fetițe și 15 băieți, diferența este una mică și nesemnificativă pentru scopul cercetării întreprinse. În ceea ce privește mediul de proveniență, preșcolarii provin din familii omogene, organizate, cu ambii părinți prezenți din mediul urban.

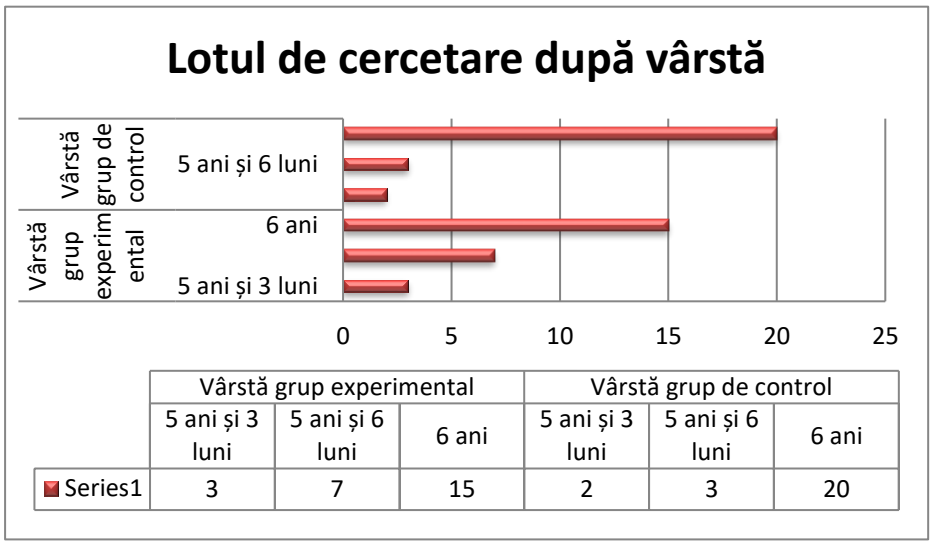

Figura nr.2 *Distribuția lotului cercetării după vârstă*

În figura de mai sus este prezentat eșantionul de cercetare conform criteriului vârstei și, după cum se poate observa, sunt 15 copii cu vârsta cuprinsă între 5 ani și 3 luni și 5 ani

și 6 luni și 35 de preșcolari care au vârsta de 6 ani. Așadar, putem constata că preșcolarii au același nivel de vârstă cu o mică diferență nesemnificativă.

Prezentarea metodelor și a instrumentelor de cercetare

Metodele și procedeele de cercetare pedagogică fac parte din categoria metodelor și procedeelor de cercetare științifică, întrucât își propun descoperirea unor noi adevăruri, așadar, studierea fenomenului educațional. Putem afirma că, în cazul activităților educaționale, în cerecetarea pe care dorim să o urmărim, metodele și procedeele de cercetare nu se utilizează izolat, ci mai mult decât atât, ele sunt integrate în complexe de tehnici de investigație și, mai exact, în sisteme metodologice. Așadar, spunem că ele se completează unele pe altele, sprijinindu-se reciproc.

Cercetarea efectuată a avut caracter de experiment, în cadrul ei desfăşurându-se activităţi formative cu preşcolarii, cu valoare aplicativă imediată şi caracter ameliorativ. Sistemul metodologic utilizat în cadrul acestei cercetări a inclus: experimentul, ca metodă principală de investigare, observarea sistematică, metode logice de prelucrare şi interpretare a datelor.

Metodele utilizate în cercetarea de față sunt:

- experimentul
- metoda observaţiei sistematice;

Experimentul poate fi definit ca o observaţie provocată, deoarece presupune „producerea sau schimbarea deliberată a fenomenelor educaţionale în vederea studierii lor aprofundate în condiţii favorabile a identificării, a observării, a cuantificării şi a evaluării factorilor care le determină și le influențează”.

Spre deosebire de observaţie, care presupune urmărirea fenomenelor educaționale fără nici o intervenție din partea cercetătorului, experimentul presupune modificarea intenționată a condițiilor de apariție și desfășurare a fenomenelor. Așadar, experimentul este o observație provocată care presupune producerea sau schimbarea deliberată a fenomenelor educaționale în vederea studierii lor aprofundate în condiții favorabile. Experimentarea (psihopedagogică) constă în testarea/ verificarea ipotezei / presupunerii formulate de către cercetător. (Bocoș. M., 2003)

Cu alte cuvinte, scopul acestui experiment este de a confirma sau infirma ipoteza cercetării. Intervenţia cercetătorului se întemeiază pe presupunerea că, prin introducerea activităților cu

conținut etic la vârsta preșcolară din cadrul domeniului om și societate, determină cunoașterea și receptarea valorilor morale urmărite la preșcolari.

Demersul științific elaborat are la bază un cvasi-experiment care are drept finalitate identificarea însușirii valorilor morale la preșcolari prin intermediul activităților cu conținut etic propuse.

Metoda observaţiei se referă la urmărirea intenţionată, metodică şi sistematică a unui proces sau a unor activități, în condiţii obişnuite de existenţă şi desfăşurare care are ca scop explicarea, înţelegerea şi ameliorarea lor. (Bocoş, 2003). Datele observaţiei spontane îmbinate cu cele ale observaţiei provocate mi-au permis să înţeleg mai bine unele fapte de conduită semnalate pe parcursul experimentului.

Strategia de cercetare utilizată presupune aplicarea unei fișe de observare (anexa 1) care are drept scop urmărirea comportamentului preșcolarilor de la grupă prin intermediul activităților cu conținut etic.

Acest experiment a avut ca scop identificarea valorilor morale ale copilului preșcolar prin intermediul activităților cu conținut etic propuse. Prin intermediul acestui experiment, am urmărit evoluția copiilor în ceea ce privește formarea trăsăturilor morale pozitive datorită activităților de învăţare cu conținut etic în care sunt implicaţi preşcolarii. Conform unei documentări prealabile și a unei anchete preliminare, cercetătorul schițează grila de observare, care cuprinde de fapt o o listă de rubrici în care avem posibilitatea să consemnăm anumite date.

CAPITOLUL V

PROGRAMUL DE DEZVOLTARE MORALĂ A COPIILOR PREȘCOLARI DIN GRUPA MARE ”FLUTURAȘII ”DE LA GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT ”CEI ȘAPTE PITICI”, BUZĂU

Rezultatele cercetării

Atât copiii din grupul experimental cât și cei din lotul de control sunt în mare parte echivalenți din punct de vedere al vârstei, al genului dar și al nivelului de dezvoltare.

Am descris etapele acestui *proces*, după cum urmează:

- Aplicarea inițială a grilei de observare s-a realizat la sfârșitul lunii octombrie 2023 (23-27.10.2024) modulul I, reprezentând momentul T1 pentru ambele grupe de preșcolari din grădiniță.
- Aplicarea inițială a probei de donare de obiecte care vizează măsurarea generozității s-a realizat pe data de 26.10.2023.
- Momentul T2 –aplicarea planului de activități cu conținut etic la grupa experimentală în perioada noiembrie 2023-mai 2024.
- Momentul T3, aplicarea finală a grilei de observare, s-a realizat la sfârșitul anului școlar 2023-2024 (03-06.06.2024). În faza de posttest, în luna iunie, celor două grupuri li s-a observant din nou comportamentul și s-au consemnat datele în grila de observare.
- Aplicarea finală a probei de donare de obiecte care vizează măsurarea generozității s-a realizat pe data de 04.06.2024.

Rezultatele obținute în urma aplicării fișei de observare și a probei de donare de obiecte în posttest

Am aplicat grila de observare la sfârșitul lunii octombrie, deoarece în perioada septembrie –octombrie 2023 am observant emoțiile copiilor, am evaluat cunoștințele acestora, atitudinile și comportamentele lor, pentru a reuși ulterior să identific cunoștințele și comportamentele morale ale copiilor de la ambele grupe. Observațiile au fost înregistate pe o perioadă de câteva săptămâni.

În luna octombrie, pe 25.10.2023 li s-a aplicat ambelor loturi de subiecți ” *Povestea ursului cafeniu*” de V. Colin și s-a consemnat comportamentul copiilor în grila de observare.

După vacanța din luna noiembrie s-au interpretat datele și s-a proiectat planul de activități cu conținut etic pentru grupul experimental.

Pentru identificarea nivelului de generozitate al preșcolarilor în perioada consemnării datelor în grila de observare li s-a aplicat copiilor și o probă initulată ”*Învățăm să dăruim*!” , probă care a constat în donarea de obiecte copiilor nevoiași din Vintilă-Vodă. În cadrul acestei probe de donare, am urmărit să monitorizez generozitatea copiilor de grupă mare precum și raționamentul moral ca potențiale motivații ale comportamentelor de donare ale copiilor mici. Donația a fost măsurată prin alocarea de către preșcolari a resurselor materiale (haine, jucării, alimente, fructe, legume etc). Această probă s-a desfășurat pe data de 26.10.2023.

În elaborarea acestui studiu primele probe au constat în: observarea sistematică a comportamentului preșcolarilor, precum și donarea de obiecte copiilor nevoiași. Pe baza observațiilor efectuate la grupă, am elaborat grila de observare care cuprinde un anasamblu de categorii în care sunt notate comportamentele observate. Grila de observare utilizată în cadrul cercetării de față a fost structurată pe itemi, precum:

- ⇒ Preșcolarul este capabil să-și exprime dezacordul față de comportamentele incorecte;
- ⇒ Preșcolarul este capabil să utilizeze formulele de adresare politicoasă;
- ⇒ Preșcolarul se alătură din proprie initiativă unui grup de copii sau în cadrul unei activități;
- ⇒ Preșcolarul este capabil să respecte regulile grupei;
- ⇒ Preșcolarul este capabil să extragă mesajul moralizator al unei povești;

Timp de o săptămână am urmărit în mod sistematic comportamentul preșcolarilor din grupul experimental și din grupul de control, perioadă în care am constatat mai multe aspecte pe care le-am consemnat în Grila de Observare. Datele culese au fost consemnate într-un tabel.

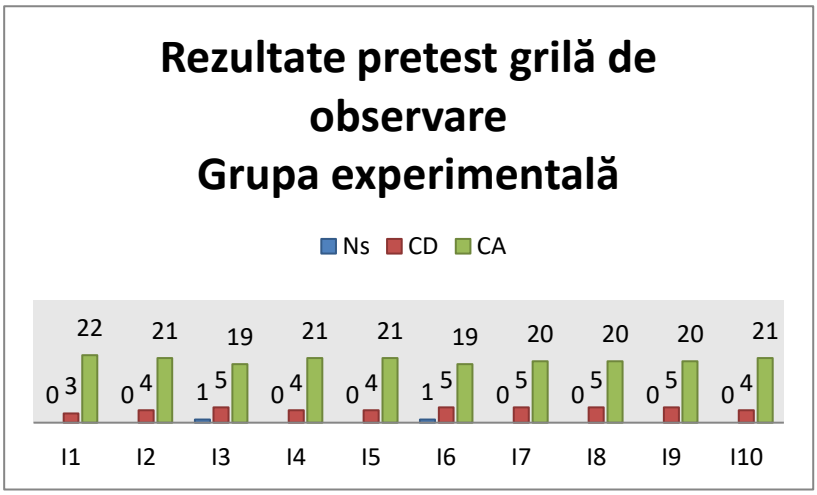
Prezint în Tabelul de mai jos rezultatele colectate atât pentru grupa experimentală (Grupa Fluturașilor) cât și pentru grupa de control (Grupa Iepurașilor)

Inițiale copii	ITEMI																													
	I1			**I2**			**I3**			**I4**			**I5**			**I6**			**I7**			**I8**			**I9**			**I10**		
	CA	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*
A.A	x			x			x			x			x			x			x			x			x			x		
B.S	x				*X*		x			x			x			x			x			x			x			x		
B.S	x			x			x			x			x				X		x			x				X			X	
B.D	x			x				X			X			X		x			x			x			x			x		
C.V	x			x			x			x			x			x			x			x			x			x		
C.A	x			x			x			x			x			x				X		x			x			x		
D.Q	x			x			x			x			x			x	X		x				x		x				X	
E.A	x			x			x				X		x						x			x				X		x		
G.M		*X*		x			x			x				X			x			X		x			x			x		
G.A	x				*X*			X		x			x			x			x				x		x			x		
G.I	x			x			x			x			x			x			x			x			x			x		
I.L.A	x			x						x			x			x			x				x			X		x		
I.L.G	x			x			x				X		x			x			x			x			x				X	
I.I	x			x			x			x			x			x			x			x			x			x		
F.A	x			x			x			x			x				X			x		X			x			x		
M.A	x				*X*			X		x			x			x			x				x		x			x		
M.S	x			x			x			x				X		x				X		x				X		x		
M.Ș.		*X*		x			x			x			x			x			x			x			x			x		
N.R	x			x				X		x			x			x			x			X			x			x		
N.T	x			x			x			x			x			x			x			x			x				X	
O.A	x			x					X		X		x					X		X			x			X		x		
P.I	x	*X*		x			x			x				X		x			x			x			x			x		
S.A	x				*X*			X		x			x			x			x			X			x			x		
T.S	x			x			x			x			x				X		x			x			x			x		
V.M	x			x			x			x			x			x			x			x			x			x		
Total	22	*3*	*0*	21	*4*	*0*	19	5	1	21	4	0	21	4	0	19	5	1	20	5	0	20	5	0	20	5	0	21	4	0

Tabel analitic nr.1-*Rezultate obținute în urma aplicării grilei de observare în pretest la grupa experimentală (Grupa Fluturașii)*

Inițiale copii	ITEMI																													
	I1			**I2**			**I3**			**I4**			**I5**			**I6**			**I7**			**I8**			**I9**			**I10**		
	CA	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*
A.I	x			x			x			x			x			x			x			x			x			x		
B.E	x				*X*		x			x			x			x			x			x			x			x		
C.D	x			x			x			x			x				X		x			x				X			X	
D.I		*x*		x				X			X			X		x			x			x			x			x		
D.B	x			x			x			x			x			x			x			x				x		x		
G.S	x			x			x			x			x			x				X		x			x			x		
I.R	x			x				x		x			x			x	X		x				x		x				X	
I.M	x			x			x				X		x						x			x				X		x		
L.M		*X*		x			x			x				X			x			X		x			x			x		
L.D	x				*X*			X		x			x			x			x				x		x				x	
M.A	x			x			x			x			x			x			x			x			x			x		
N.M	x			x						x			x			x			x					x		X		x		
P.A	x			x			x				X			x		x			x			x			x				X	
P.A		*x*		x			x			x			x			x			x			x			x			x		
P.C.	x			x			x			x			x			x				x		X			x			x		
S.A	x				*X*			X		x			x			x			x				x		x			x		
S.B	x			x			x			x				X		x				X		x				X		x		
S.M.		*X*		x			x			x			x			x			x			x			x			x		
S.S	x			x				X		x			x			x			x			X			x			x		
S.E	x			x			x			x			x			x			x			x			x				X	
S.D	x			x					X	x			x				x			X			x			X		x		
T.T	x	*X*		x			x			x				X		x			x			x			x			x		
T.A	x				*X*			X		x			x			x			x			X			x			x		
T.S	x			x			x			x			x				X		x			x			x			x		
V.T	x			x			x			x			x			x			x			x			x			x		
Total	20	*5*	*0*	21	*4*	*0*	18	6	1	22	3	0	20	5	0	20	5	0	20	5	0	20	4	1	19	6	0	21	5	0

Tabel analitic nr.2-*Rezultate obținute în urma aplicării grilei de observare în pretest la grupa de control (Grupa Iepurașii)*

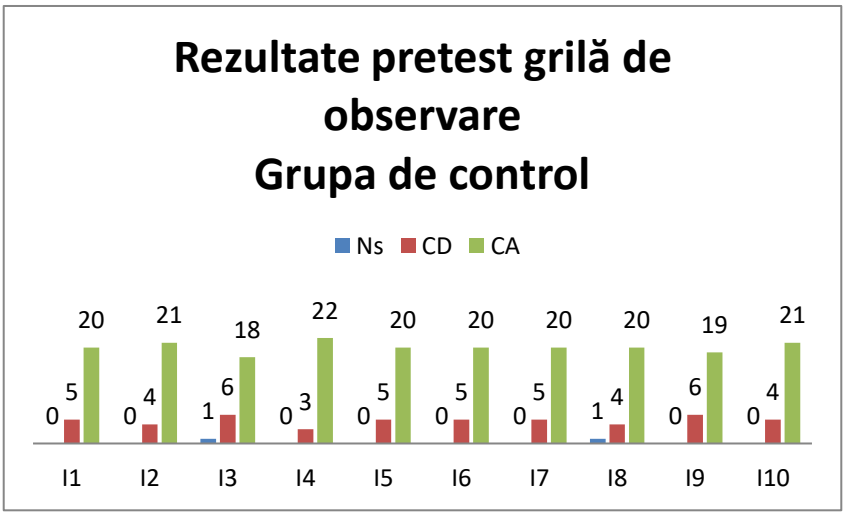

Legendă NS (Comportament care necesită sprijin) –între 0 -1 punct, D (Comportament în dezvoltare) - între 2-3 puncte, A (Comportament atins) –între 4-5 puncte

Figura nr. 3 *Ponderea rezultatelor obținute în urma aplicării grilei de observare la nivelul grupei experimentale-etapa inițială*

În figura de mai sus, este reprezentată frecvența lotului experimental în urma aplicării grilei de observare în etapa inițială precum și ponderea itemilor din grila de observare. După cum se poate observa în graficul alăturat, vom constata că pentru Itemul 1 (*Salută adulții și copiii la venirea și la plecarea de la grădiniță*) avem 22 de preșcolari care prezintă Comportament Atins (88%) și 3 preșcolari care prezintă Comportament în dezvoltare (12%). Acest lucru ne confirmă că preșcolarii de grupă mare din cadrul lotului experimental și-au însușit normele de comportare în societate.

Un număr mare de preșcolari care prezintă comportament atins (21 copii) avem și pentru **Itemii 2** (*Utilizează formulele de adresare politicoasă în comunicare,),* **4** (*Interacționează din proprie inițiativă cu alți copii prin jocuri și activități adecvate vârstei),* **5** (*Face schimb de jucării/ obiecte în timpul jocului/ activității*) și **10** (*Își exprimă adecvat emoțiile de tip bucurie, furie, astfel încât ceilalți colegi să le înțeleagă).* Acest lucru ne demonstrează faptul că, avem un procent de 84% și că cea mai mare parte din preșcolari utilizează formule de adresare politicoasă, interacționează cu alți copii, fac schimb de jucării și își exprimă adecvat emoțiile, în timp ce 16% prezintă un comportament în dezvoltare în cadrul acestor itemi. De asemenea, constatăm că doar 19 preșcolari prezintă comportament atins pentru **Itemul 6** (*Face propuneri, respctă regulile unui joc, îi susține pe ceilalți (cooperare și comportament de ajutorare)*adică un procent de 76%, 5 preșcolari au un comportament în dezvoltare în cadrul acestui item (20%) în timp ce 1 preșcolar prezintă un Comportament care necesită sprijin (4%).

Legendă NS (Comportament care necesită sprijin) –între 0 -1 punct, D (Comportament în dezvoltare) - între 2-3 puncte, A (Comportament atins) –între 4-5 puncte

Figura nr. 4 *Ponderea rezultatelor obținute în urma aplicării grilei de observare la nivelul grupei de control-etapa inițială*

În figura de mai sus, este reprezentată ponderea rezultatelor obținute în urma aplicării grilei de observare la nivelul lotului de control precum și itemii aferenți. După cum se poate observa în graficul alăturat, vom constata că pentru **Itemul 4** (*Interacționează din proprie inițiativă cu alți copii prin jocuri și activități adecvate vârstei*) avem 22 de preșcolari care prezintă Comportament Atins (88%) și 3 preșcolari care prezintă Comportament în dezvoltare (12%). Acest lucru ne confirmă că preșcolarii de grupă mare din cadrul lotului de control interacționează din proprie inițiativă cu alți copii prin intermediul activităților propuse de către cadrul didactic.

Un număr mare de preșcolari care prezintă comportament atins (21 copii) avem și pentru **Itemii 2** (*Utilizează formulele de adresare politicoasă în comunicare,)* și **10** (*Își exprimă adecvat emoțiile de tip bucurie, furie, astfel încât ceilalți colegi să le înțeleagă).* Acest lucru ne demonstrează faptul că, avem un procent de 84% la nivelul grupului de control, fapt care ne permite să afirmăm că cea mai mare parte din preșcolari utilizează formule de adresare politicoasă și își exprimă adecvat emoțiile de bază în diferite contexte, în timp ce 16% dintre copii prezintă un comportament în dezvoltare. De asemenea, constatăm că 18 preșcolari prezintă comportament atins (72%) pentru **Itemul *3*** *(Oferă și cere ajutor adulților și copiilor din proprie inițiativă)* 6 preșcolari prezintă un comportament în dezvoltare (24%) în cadrul acestui item, în timp ce 1 preșcolar prezintă un Comportament care necesită sprijin (4%).

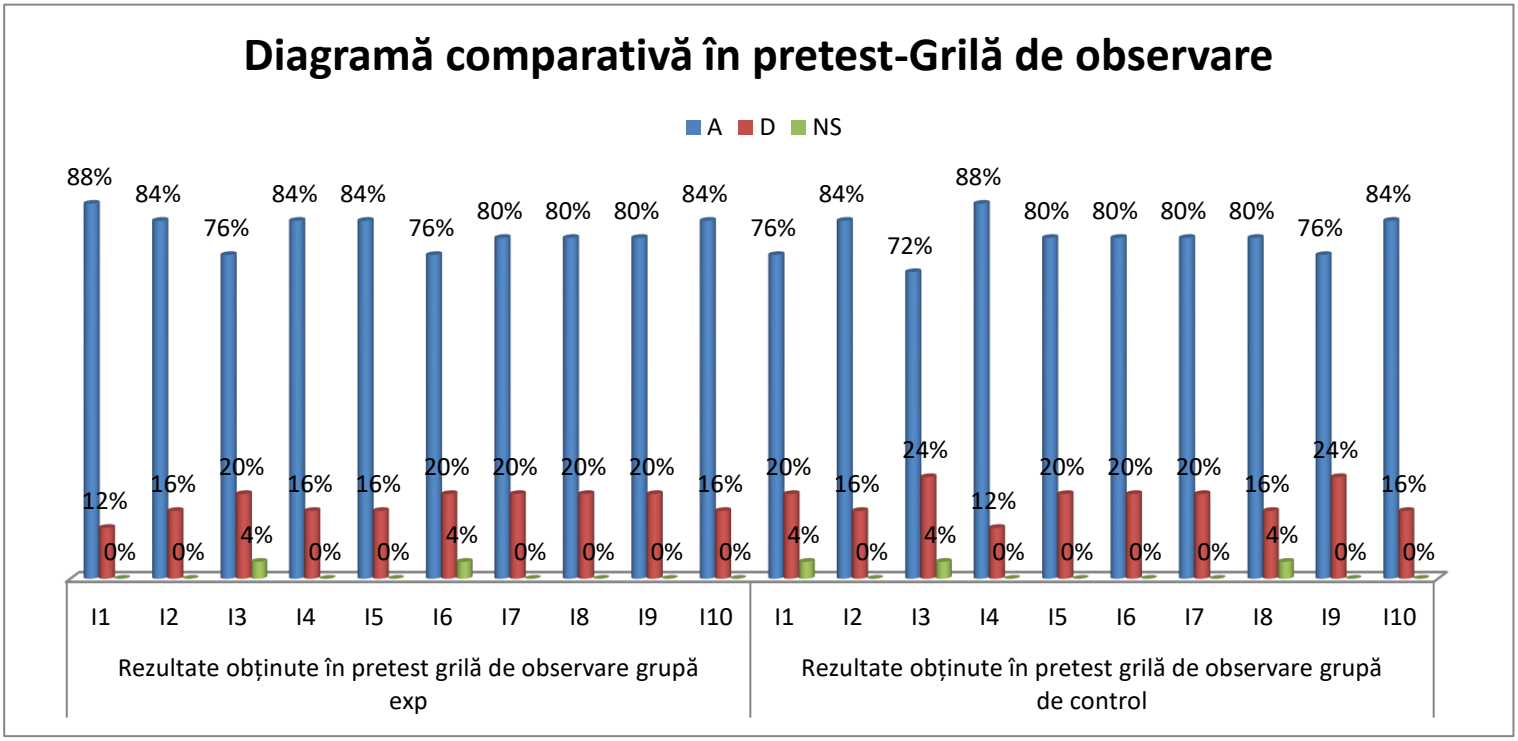

Figura nr. 5 *Diagramă comparativă privind ponderea rezultatelor obținute în urma aplicării grilei de observare în pretest între cele două loturi*

În figura de mai sus este reprezentată ponderea itemilor din grila de observare (10 itemi) care vizează: **I1** (*Salută adulții și copiii la venirea și la plecarea de la grădiniță),* **I2** *(Utilizează formulele de adresare politicoasă în comunicare),* **I3** *(Oferă și cere ajutor adulților și copiilor din proprie inițiativă),* **I4** *(Interacționează din proprie inițiativă cu alți copii prin jocuri și activități adecvate vârstei),* **I5** *(Face schimb de jucării/ obiecte în timpul jocului/ activității),* **I6 (***Face propuneri, respectă regulile unui joc, îi susține pe ceilalți (cooperare și comportament de ajutorare),* **I7** *(Își exprimă dezacordul față de comportamente incorecte),* **I8** *(Așteaptă în liniște să termine toți copii munca independentă),* **I9** *(Reușește să extragă mesajul moralizator al unei povești),* **I10** *(Își exprimă adecvat emoțiile de tip bucurie, furie, astfel încât ceilalți colegi să le înțeleagă).*

Mai sus sunt prezentate rezultatele obținute de cele două loturi (grupa experimentală și cea de control) în urma aplicării grilei de observare în etapa inițială. *De exemplu,* pentru **Itemul 1** constatăm că *88%* dintre preșcolarii grupei experimentale prezintă un comportament atins în timp ce *76%* dintre preșcolarii grupei de control prezintă un comportament atins. În cadrul aceluiași item, se observă că *12%* dintre preșcolarii grupei experimentale prezintă un comportament în dezvoltare în timp ce *20%* dintre preșcolarii grupei de control prezintă un comportament în dezvoltare.

De asemenea, la nivelul grupei de control avem un procent de *4 %* pentru copiii care necesită sprijin, în timp ce la nivelul grupei experimentale nu identificăm niciun procent. În cadrul **Itemilor 2 și 10** remarcăm că la ambele loturi există același procent, de 84% pentru copiii care prezintă un comportament atins, în timp ce 16% prezintă un comportament în dezvoltare.

TABEL CU REZULTATELE COPIILOR LA PROBA PENTRU DONAREA DE OBIECTE (MĂSURAREA GENEROZITĂȚII)

GRUPA EXPERIMENTALĂ (GRUPA FLUTURAȘII)-PRETEST

Nr. crt	Inițialele copiilor	Obiecte donate					
		Hăinuțe	**Păpuși**	**Mașinuțe**	**Dulciuri**	**Alimente**	**Total obiecte**
	A.A	X	X	X	X	X	5
	B.S	X		X			2
	B.S	X	X		X	X	4
	B.D			X			1
	C.V	X	X		X		3
	C.A		X	X		X	3
	D.Q	X	X	X	X		4
	E.A	X	X			X	3
	G.M	X	X	X	X		4
	G.A	X	X	X		X	4
	G.I	X	X				2
	I.L.A	X	X	X	X		4
	I.L.G		X			X	2
	I.I	X		X			2
	F.A	X			X	X	3
	M.A		X		X		2
	M.S	X	X	X	X	X	5
	M.Ș.	X		X		X	3
	N.R		X	X			2
	N.T	X	X	X	X		4
	O.A	X	X	X	X		4
	P.I	X	X			X	3
	S.A	X	X	X		X	4
	T.S	X	X		X		3
	V.M	X	X	X	X	X	5
	Total	20	20	16	13	12	81

Tabel analitic nr.3- *Rezultatele obținute de grupa experimentală pentru donarea de obiecte în pretest (Grupa Fluturașii)*

TABEL CU REZULTATELE COPIILOR LA PROBA PENTRU DONAREA DE OBIECTE (MĂSURAREA GENEROZITĂȚII)

GRUPA DE CONTROL(GRUPA IEPURAȘII)-PRETEST

Nr. crt	Inițialele copiilor	Obiecte donate					
		Hăinuțe	**Păpuși**	**Mașinuțe**	**Dulciuri**	**Alimente**	**Total obiecte**
1	A.I	X	X	X	X	X	5
2	B.E	X		X			2
3	C.D		X		X	X	3
4	D.I			X		X	2
5	D.B	X	X		X		2
6	G.S	X		X		X	3
7	I.R	X	X		X		3
8	I.M	X	X			X	3
9	L.M	X	X	X	X	X	5
10	L.D		X	X		X	3
11	M.A	X	X		X		3
12	N.M	X	X		X		3
13	P.A		X			X	2
14	P.A	X		X			2
15	P.C.	X			X		2
16	S.A		X		X		2
17	S.B	X	X	X	X		4
18	S.M.	X		X		X	3
19	S.S		X	X			2
20	S.E	X	X	X	X	X	5
21	S.D	X	X	X	X		4
22	T.T	X				X	2
23	T.A	X	X	X	X	X	5
24	T.S		X		X		2
24	V.T	X	X	X	X	X	5
	Total	18	18	14	15	13	78

Tabel analitic nr.4- *Rezultatele obținute de grupa de control pentru donarea de obiecte în pretest (Grupa Iepurașii)*

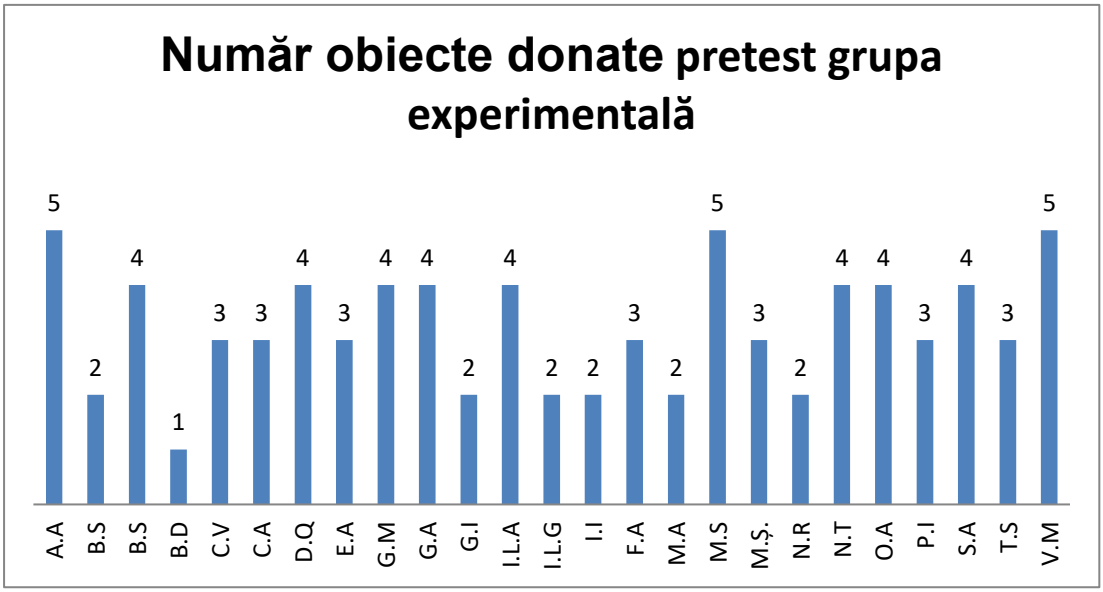

Figura nr. 5 *Rezultatele obținute la grupa experimentală în urma aplicării probei de donare de obiecte -pretest*

În acord cu datele prezentate anterior, constatăm că în *etapa inițială*, la nivelul grupei experimentale, rezultatele obținute ne permit evidențierea următoarelor aspecte:

- Copiii cu inițialele **A.A**, **M.S** și **V.M** au obținut cele mai mari rezultate în urma aplicării probei de donare de obiecte (5 obiecte donate);
- Copiii cu inițialele **B.S, D.Q, G.M, G.A, I.L.A, M.S, N.T, O.A,** și **S.A** s-au clasificat pe a doua treaptă în ceea ce privește numărul de donare de obiecte;
- Copiii cu inițialele **C.V, C.A, E.A, F.A, M.Ș, P.I** și **T.S** s-au clasificat pe a treia treaptă în ceea ce privește numărul de obiecte donate;
- Copiii cu inițialele **B.S, G.I, I.L.G, I.I, M.A,** și **N.R** au donat un număr mai mic de obiecte (2 obiecte) ;
- Se remarcă preșcolarul **B.D** cu cel mai mic număr de obiecte donate (1 obiect) ;

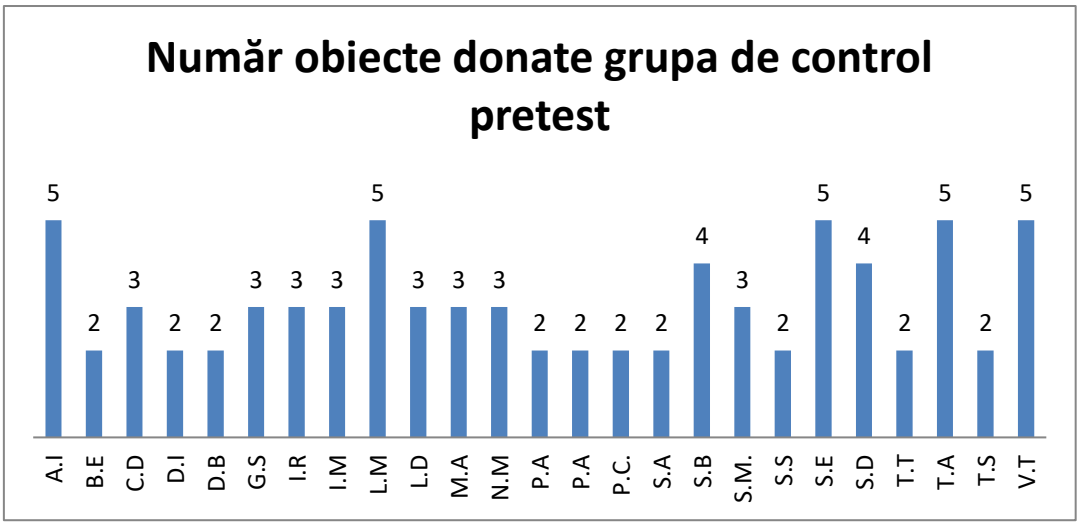

Figura nr.6 *Rezultatele obținute la grupa de control în urma aplicării probei de donare de donare de obiecte -pretest*

În acord cu datele prezentate anterior, constatăm că în *etapa inițială*, la nivelul grupei de control, rezultatele obținute ne permit evidențierea următoarelor aspecte:

- Copiii cu inițialele **A.I**, **L.M** , **S.E, T.A** și **V.T** au obținut cele mai mari rezultate în urma aplicării probei de donare de obiecte (5 obiecte donate) ;
- Copiii cu inițialele **S.B** și **S.D** s-au clasificat pe a doua treaptă în ceea ce privește numărul de donare de obiecte;
- Copiii cu inițialele **C.D, G.S, I.R, I.M, L.D, M.A, M.M** și **S.M,** s-au clasificat pe a treia treaptă în ceea ce privește numărul de obiecte donate;
- Copiii cu inițialele **B.E, D.I, D.B, P.A P.A, P.C, S.A, S.S, T.T** și **T.S,** au donat un număr mai mic de obiecte (2 obiecte) ;
- Nu se remarcă nici un copil care a donat un singur obiect;

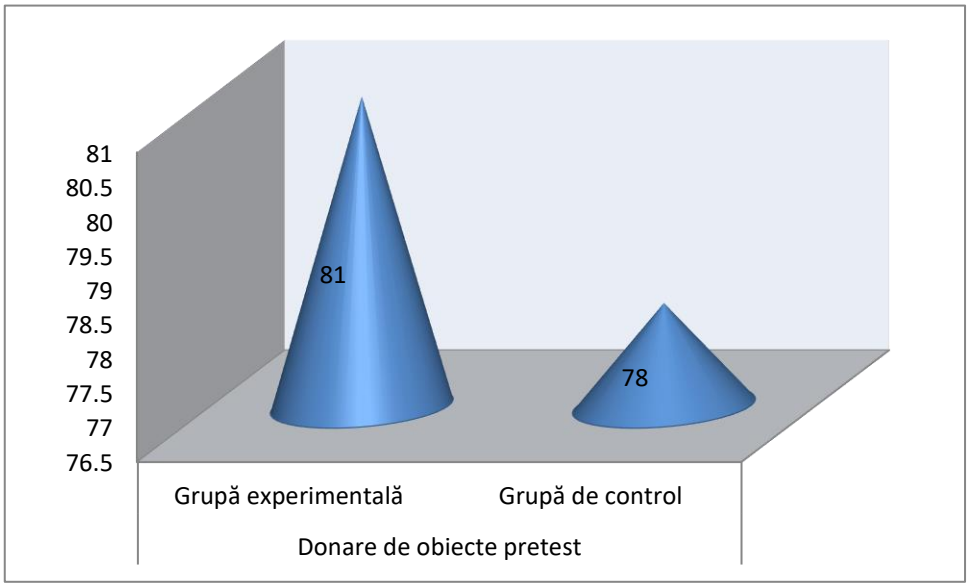

Figura nr.7 *Diagramă comparativă rezultată în urma aplicării probei de donare de obiecte (pretest)*

În figura de mai sus, este notat numărul de obiecte donate de la fiecare grupă. Se observă că la grupa experimentală (*Grupa Fluturaşilor*) avem un număr de 81 de obiecte donate în pretest, în timp ce la grupa de control (*Grupa Iepuraşilor*) avem un număr de 78 de obiecte donate. Pentru măsurarea generozității am aplicat proba de donare de obiecte la ambele loturi. Constatăm că la grupa experimentală se înregistrează un număr mai mare de obiecte donate, fapt ce ne indică că preșcolarii și părinții acestora s-au implicat destul de mult în cadrul acestei probe.

Rezultatele obținute în urma aplicării planului de activități cu conținut etic

Pentru identificarea valorilor morale şi a comportamentelor morale ale copiilor preşcolari, în perioada noiembrie 2023-mai 2024, am evaluat cunoştinţele copiilor şi am observat emoţiile, comportamentele şi atitudinile copiilor din grupa experimentală, cu acordul conducerii unității și al părinților preșcolarilor. Observaţiile au fost înregistrate pe parcursul celor șapte luni în cadrul activităţilor de dezvoltare personală (ADP), la activităţile pe domenii experienţiale (ADE) şi în cadrul jocului liber al preşcolarilor (ALA) din timpul programului zilnic al copiilor la grădiniță. Am optat pentru o serie de valori şi de nonvalori pe care le-am considerat mai adecvate pentru vârsta preşcolarilor şi pe care le-am adăugat în planul de activități cu conținut etic pentru experimentul didactic formativ.

Planul de activități cu conținut etic este conceput pentru a identifica valorile morale ale preșcolarilor la vârsta preșcolară, descrise prin itemii elaborați în fișa de observare. Acest plan de activități a fost fundamentat pe proiectarea conținuturilor pornind de la rezultatele observării obținute în cadrul observării inițiale.

Planul de activități a avut un scop precis și anume: implicarea copiilor în cât mai multe situații de învățare în care am utilizat o suită de activități cu conținut etic, activități care implică mai multe modalități de realizare a educației pentru societate la vârsta preșcolară pe care le-am considerat eficiente, valoroase și atractive, pentru a putea stimula interesul copiilor în ceea ce privește cunoașterea și receptarea valorilor morale urmărite, iar printre obiectivele educaționale principale care s-au urmărit prin aplicarea acestui plan de activități cu conținut etic, putem enumera:

- Dezvoltarea capacității de a audia/ reproduce/ repovesti un text;
- Dezvoltarea capacității de a se exprima corect în propoziții;
- Participarea la activități didactice variate;
- Analizarea caracteristicilor unor personaje (trăsături morale/ imorale) ;
- Identificarea valorilor morale/ a valorilor imorale de către copii, corelate cu anumite personaje;
- Compararea faptelor proprii cu compararea faptelor unor personaje cu scopul de a schimba valorile la care aderă copilul;
- Urmărirea schimbărilor apărute în atitudinile și comportamentele preșcolarilor;

În planul de activități au fost concepute mai multe activități care au vizat diverse modalități de realizare a educației pentru societate la vârsta preșcolară, precum:

- Povești
- Lecturi după imagini
- Convorbiri
- Jocuri didactice
- Dramatizări etc.

Planul de activități cu conținut etic conține:

- Argumentul necesar care explică motivația pentru alegerea activităților propuse;
- Scopul planului de activități;

- Strategiile didactice (metode și procedee) ;
- Obiectivele planului de activități;
- Modalitățile de realizare;
- Modalități de evaluare;
- Materiale didactice necesare;
- Locul de desfășurare;
- Perioada în care se vor derula activitățile;

Planul de activități cu conținut etic este structurat după cum urmează:

- În perioada noiembrie 2023- mai 2024, în fiecare lună fiind proiectate câte 2 activități de învățare.

Pentru fiecare activitate propusă s-au oferit sugestii pentru desfășurarea acesteia, precum și valorile morale urmărite prin intermediul activității respective.

Planul integral de activități cu conținut etic propuse este anexat lucrării. (**Anexa 2**)

Planul de activități cu conținut etic se realizează pe parcursul modulelor doi-cinci ale anului școlar 2023-2024, prin desfășurarea sistematică a activităților, câte două activități proiectate pe lună.

Ținând cont de vârsta preșcolarilor, de particularitățile acestora precum și de Curriculum pentru educație timpurie în vigoare, am desfășurat aceste activități de învățare la grupa mare. În alegerea și proiectarea activităților, am ales să le aplic în următoarele contexte:

- În cadrul Activităților de dezvoltare personală (ADP)
- În cadrul activităților liber alese (ALA)
- În cadrul activităților pe domenii experiențiale (ADE)

În cadrul tuturor activităților propuse, s-au folosit atât metode moderne cât și tradiționale, s-au utlizat diverse tehnici de lucru și forme de organizare, având ca scop principal identificarea valorilor morale la preșcolari. Prin modul în care am aplicat aceste activități, am îmbinat activitățile din cadrul domeniilor experiențiale cu cele de la ALA și ADP, dar și cu activități aplicate în alte contexte, astfel încât să dozez corect efortul preșcolarilor pentru a nu resimți oboseala, astfel încât experimentul să aibă un rezultat bun.

În această etapă am selectat și prezentat activitățile cu conținut etic copiilor de grupă mare pentru ca aceștia să le recepteze și să se familiarizeze cu unele personajele din poveşti. M-am

asigurat că toţi copiii au înţeles conţinutul activității prezentate, urmând ca apoi să fixăm cunoștințele.

În cadrul activităților cu conținut etic, înseosebi în cadrul povestirilor educatoarei, a lecturilor după imagini, am utilizând metode ca: dramatizarea, repovestirea, jocul de rol, Piramida, Explozia stelară și Metoda RAI. Acest lucru l-am realizat pe baza unor întrebări şi răspunsuri, fie prin utilizarea unor aplicații digitale (ex. Wordwall), fie prin utilizarea siluetelor cu personaje din povești.

Această cercetare a urmărit în ce măsură copiii preșcolari reușesc să identifice valorile morale dar a vizat totodată și măsura în care ei manifestă un comportament moral la grupă.

Scopul planului de activități a vizat cultivarea și dezvoltarea valorilor morale pozitive ale copiilor prin intermediul activităților cu conținut etic.

Planul de activități cu conținut etic a fost proiectat în funcție de valorile care se regăsec în* ***PROGRAMULUI EDUCAȚIONAL NAȚIONAL DE EDUCAȚIE PENTRU VALORI "Joc, respect și bucurie".*

Rezultatele obținute în urma aplicării fișei de observare și a probei de donare de obiecte în posttest

În perioada 03-06.06.2024 a avut loc aplicarea finală a grilei de observare și a probei de donare de obiecte. În faza de posttest, celor două grupuri li s-a observat din nou comportamentul și s-au consemnat datele în grila de observare.

În cele ce urmează, voi prezenta rezultatele obținute în urma aplicării fișei de observare și a probei de donare de obiecte din posttest, probă utilizată pentru măsurarea generozității copiilor de grupă mare.

Inițiale copii	ITEMI																													
	I1			**I2**			**I3**			**I4**			**I5**			**I6**			**I7**			**I8**			**I9**			**I10**		
	CA	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*
A.A	x			x			x			x			x			x			x			x			x			x		
B.S	x			x			x			x			x			x			x			x			x			x		
B.S	x			x			x			x			x				X		x			x			x			x		
B.D	x			x				X			X		x			x			x			x			x			x		
C.V	x			x			x			x			x			x			x			x			x			x		
C.A	x			x			x			x			x			x			x			x			x			x		
D.Q	x			x			x			x			x			x			x				x		x				X	
E.A	x			x			x			x			x						x			x			x			x		
G.M	x			x			x			x			x			x				X		x			x			x		
G.A	x			x				X		x			x			x			x				x		x			x		
G.I	x			x			x			x			x			x			x			x			x			x		
I.L.A	x			x						x			x			x			x			x				X		x		
I.L.G	x			x			x			x			x			x			x			x			x				X	
I.I	x			x			x			x			x			x			x			x			x			x		
F.A	x			x			x			x			x			x				x		X			x			x		
M.A	x				*X*		x			x			x			x			x			x			x			x		
M.S	x			x			x			x			x			x			x			x			x			x		
M.Ș.		*X*		x			x			x			x			x			x			x			x			x		
N.R	x			x			x			x			x			x			x			X			x			x		
N.T	x			x			x			x			x			x			x			x			x			x		
O.A	x			x				x		x			x			x			x				x		x			x		
P.I	x	*X*		x			x			x				X		x			x			x			x			x		
S.A	x				*X*		x			x			x			x			x			X			x			x		
T.S	x			x			x			x			x				X		x			x			x			x		
V.M	x			x			x			x			x			x			x			x			x			x		
Total	23	*2*	*0*	23	*2*	*0*	22	3	0	24	1	0	24	1	0	23	2	0	23	2	0	22	3	0	24	1	0	23	2	0

Tabel analitic nr.5-*Rezultate obținute în urma aplicării grilei de observare în posttest la grupa experimentală (Grupa Fluturașii)*

Inițiale copii	ITEMI																													
	I1			**I2**			**I3**			**I4**			**I5**			**I6**			**I7**			**I8**			**I9**			**I10**		
	CA	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*	*CA*	*CD*	*NS*
A.I	x			x			x			x			x			x			x			x			x			x		
B.E	x				*X*		x			x			x			x			x				X		x				X	
C.D	x			x			x	X			X		x				X		x			x				X		x		
D.I	x			x			x			x				X		x			x				X		x			x		
D.B		*X*		x			x			x			x				X			X		x			x			x		
G.S	x			x			x			x			x			x			x			x				X		x		
I.R	x			x				x		x			x		X	x			x				x		x				X	
I.M	x				*X*		x				X		x				X		x			x				X		x		
L.M	x			x			x			x				X		x			x			x			x			x		
L.D	x				*X*			X		x			x			x				X			x		x				x	
M.A		*X*		x			x			x			x				X		x			x			x			x		
N.M	x			x						x			x			x			x				X			X		x		
P.A	x				*X*				X		X			X		x			x			x			x			x		
P.A		*X*		x			x			x			x			x			x			x			x			x		
P.C.	x			x			x			x			x				X			x			X		x			x		
S.A	x				*X*		x			x			x			x			x			x			x			x		
S.B	x			x			x			x			x			x				X		x				X			X	
S.M.		*X*		x			x				X			X		x			x			x			x			x		
S.S	x			x				X		x			x			x			x		X	X			x			x		
S.E	x			x			x			x	X		x			x			x			x			x				X	
S.D	x			x					X	x			x				X		x				x			X		x		
T.T	x	*X*		x			x			x				X		x			x				X		x			x		
T.A	x				*X*		x				X		x			x				X		X			x				X	
T.S	x			x			x			x			x			x	X		x				X			X		x		
V.T	x			x			x			x			x			x			x			x			x			x		
Total	20	*5*	*0*	19	*6*	*0*	19	4	2	19	6	0	19	5	1	18	7	0	19	5	1	13	9	0	15	7	0	19	6	0

Tabel analitic nr.6-*Rezultate obținute în urma aplicării grilei de observare în posttest la grupa de control (Grupa Iepurașii)*

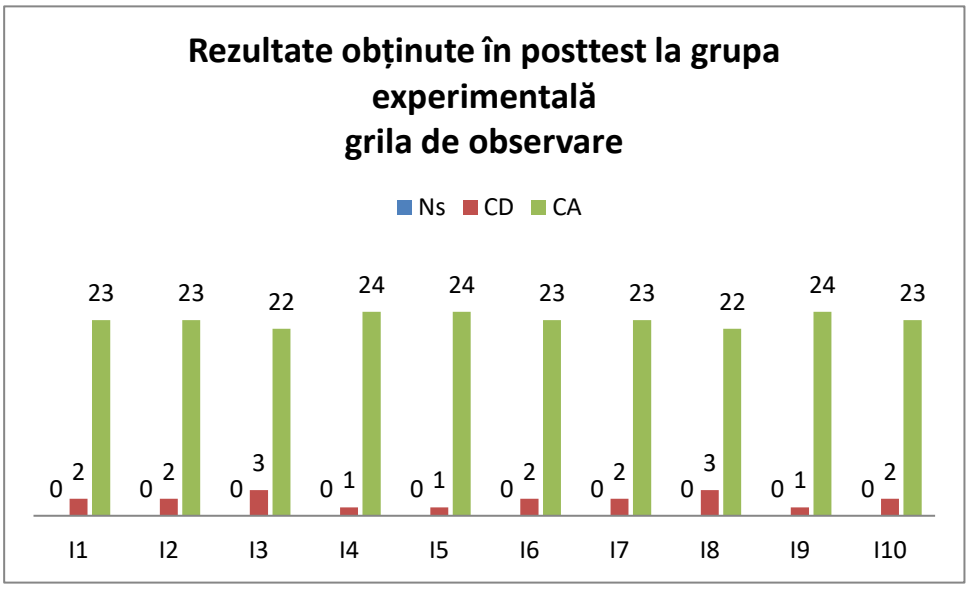

Figura nr. 8 *Ponderea rezultatelor obținute în urma aplicării grilei de observare la nivelul grupei experimentale-etapa finală*

În figura de mai sus, este reprezentată ponderea rezultatelor obținute în urma aplicării grilei de observare la nivelul grupei experimentale precum și itemii aferenți în etapa finală. Conform graficului alăturat, se constată că pentru **Itemul 4** (*Interacționează din proprie inițiativă cu alți copii prin jocuri și activități adecvate vârstei*), **Itemul 5** (*Face schimb de jucării/ obiecte în timpul jocului/ activității*) și **Itemul 9** (*Reușește să extragă mesajul moralizator al unei povești*) avem 24 de preșcolari care prezintă comportament atins (96%) și 1 singur copil care prezintă comportament în dezvoltare (4%). În ceea ce privește **Itemul 3** (*Oferă și cere ajutor adulților și copiilor din proprie inițiativă*) observăm că 22 de preșcolari prezintă comportament atins (88%) și 3 preșcolari prezintă un comportamet în dezvoltare (12%). Este de remarcat progresul și celor doi preșcolari, care în etapa inițială au avut comportament în dezvoltare iar acum prezintă comportament atins.

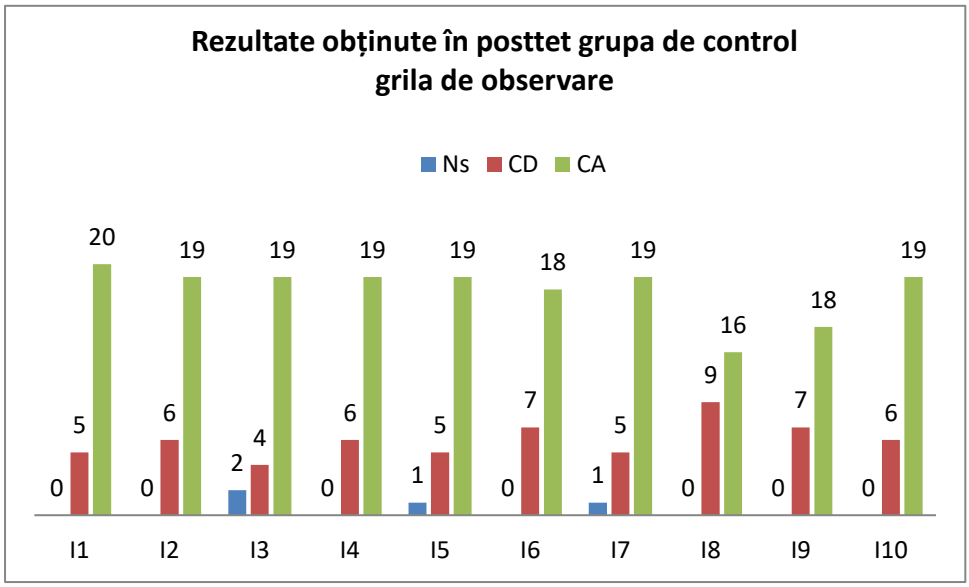

Figura nr. 9 *Ponderea rezultatelor obținute în urma aplicării grilei de observare la nivelul grupei de control-etapa finală*

În figura de mai sus, este reprezentată ponderea rezultatelor obținute în urma aplicării grilei de observare la nivelul grupei de control precum și itemii aferenți în etapa finală. Conform graficului alăturat, se constată că pentru **Itemul 1** (*Salută adulții și copiii la venirea și la plecarea de la grădiniță*) avem un număr de 20 de preșcolari care prezintă comportament atins (80%) și 5 preșcolari care prezintă comportament în dezvoltare (20%).

În ceea ce privește **Itemul 3** *(Oferă și cere ajutor adulților și copiilor din proprie inițiativă*) observăm că 19 de preșcolari prezintă comportament atins (76%), 4 preșcolari prezintă un comportamet în dezvoltare (16%) iar 2 preșcolari prezintă comportament care necesită sprijin (8 %).

În cadrul **Itemului 8** *(Așteaptă în liniște să termine toți copii munca independentă)* se observă o scădere semnificativă comparativ cu etapa inițială. Doar 16 preșcolari prezintă comportament atins (64%) și 9 preșcolari prezintă comportament în dezvoltare (36%).

Și în cadrul **Itemului 9** (*Reușește să extragă mesajul moralizator al unei povești*) se observă o ușoară scădere comparativ cu etapa inițială. În cadrul acestui item avem 18 preșcolari care prezintă comportament atins (72%) și 7 preșcolari care prezintă comportament în dezvoltare (28 %).

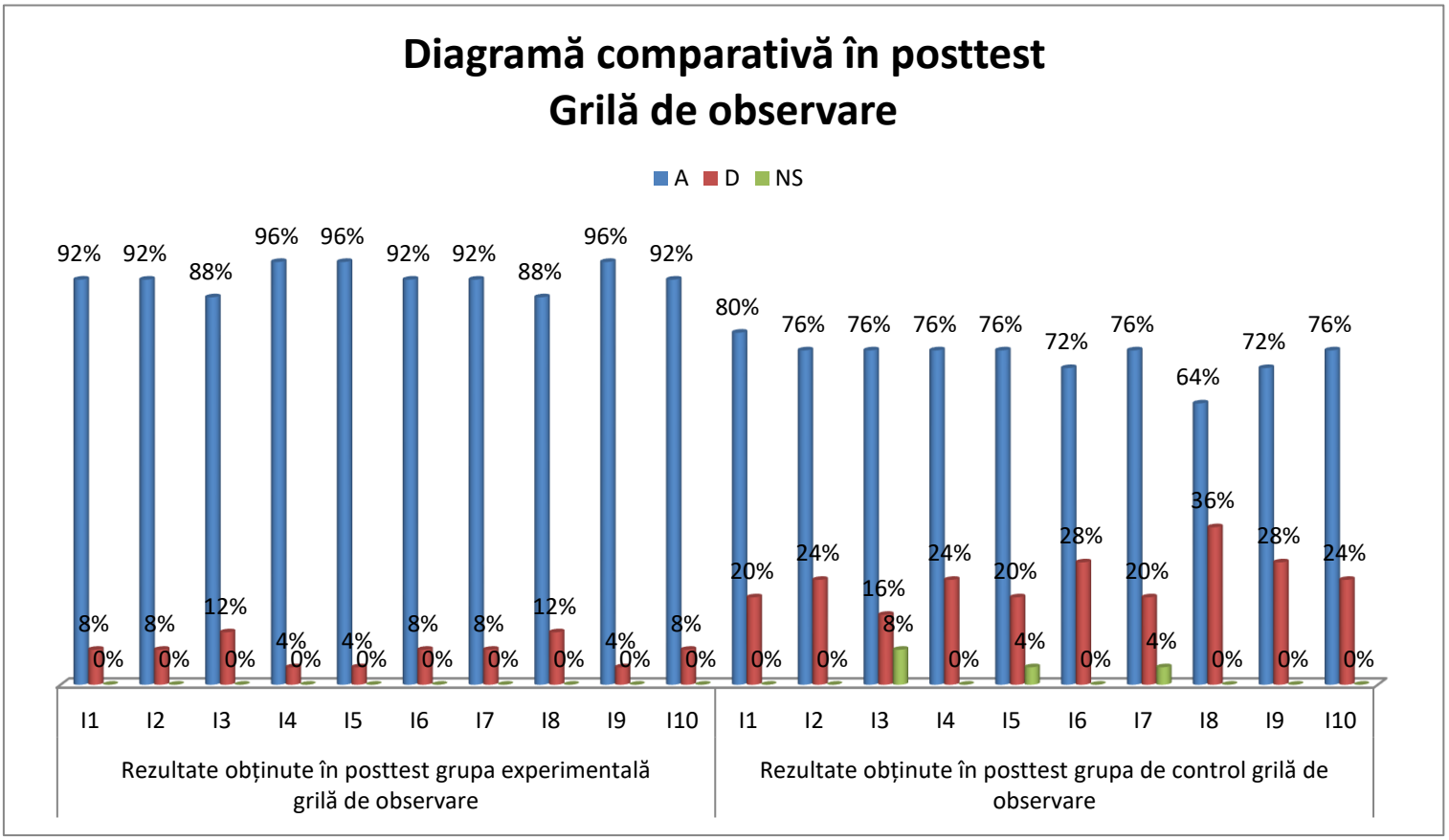

Figura nr. 10 *Diagramă comparativă privind ponderea rezultatelor obținute în urma aplicării grilei de observare în posttest între cele două loturi*

În figura de mai sus, se observă că pentru **Itemul 4** (*Interacționează din proprie inițiativă cu alți copii prin jocuri și activități adecvate vârstei*) copiii din grupa experimentală prezintă un procent de 96% în ceea ce privește comportamentul atins și 4% dintre preșcolari prezintă comportament în dezvoltare, în timp ce în cadrului grupei de control se remarcă un procent de 76% în ceea ce privește comportamentul atins și 24 % în ceea ce privește comportamentul în dezvoltare. Conform graficului de mai sus, același lucru se observă și pentru **Itemii 5** și **9** (*Face schimb de jucării/ obiecte în timpul jocului/ activității, Reușește să extragă mesajul moralizator al unei povești*). Copiii din grupa experimentală au un procent destul de ridicat în ceea ce privește comportamentul atins, în timp ce copiii din grupa de control prezintă un procent mult mai scăzut, de 76%, respectiv 72%. Comparativ cu faza inițială observăm o creștere semnificativă în posttest în cadrul grupei experimentale, lucru care se datoarează planului de activități cu conținut etic la care au luat parte preșcolarii grupei *Fluturașii.*

TABEL CU REZULTATELE COPIILOR LA PROBA PENTRU DONAREA DE OBIECTE (MĂSURAREA GENEROZITĂȚII)

GRUPA EXPERIMENTALĂ (GRUPA FLUTURAȘII)-POSTTEST

Nr. crt	Inițialele copiilor	Obiecte donate					
		Hăinuțe	**Păpuși**	**Mașinuțe**	**Dulciuri**	**Alimente**	**Total obiecte**
	A.A	X	X	X	X	X	5
	B.S	X		X			2
	B.S	X	X		X	X	4
	B.D			X	X		3
	C.V	X	X		X		3
	C.A		X	X		X	3
	D.Q	X	X	X	X		4
	E.A	X	X			X	3
	G.M	X	X	X	X		4
	G.A	X	X	X	X	X	5
	G.I	X	X		X	X	4
	I.L.A	X	X	X	X		4
	I.L.G		X	X	X	X	4
	I.I	X		X	X	X	4
	F.A	X			X	X	3
	M.A		X	X	X		3
	M.S	X	X	X	X	X	5
	M.Ș.	X		X		X	3
	N.R		X	X		X	3
	N.T	X	X	X	X	X	5
	O.A	X	X	X	X		4
	P.I	X	X		X	X	4
	S.A	X	X	X		X	4
	T.S	X	X		X		3
	V.M	X	X	X	X	X	5
	Total	20	20	16	13	12	94

Tabel analitic nr.7-*Rezultate obținute în posttest la grupa experimentală pentru donarea de obiecte (Grupa Fluturașii)*

TABEL CU REZULTATELE COPIILOR LA PROBA PENTRU DONAREA DE OBIECTE (MĂSURAREA GENEROZITĂȚII)

GRUPA DE CONTROL(GRUPA IEPURAȘII)-POSTTEST

Nr. crt	Inițialele copiilor	Obiecte donate					
		Hăinuțe	**Păpuși**	**Mașinuțe**	**Dulciuri**	**Alimente**	**Total obiecte**
1	A.I	X	X		X	X	4
2	B.E	X		X		X	3
3	C.D		X		X	X	3
4	D.I			X		X	2
5	D.B	X	X	X	X	X	4
6	G.S	X		X		X	3
7	I.R	X	X		X		3
8	I.M	X	X			X	3
9	L.M	X		X	X		3
10	L.D		X	X		X	3
11	M.A	X	X		X	X	4
12	N.M	X	X		X		3
13	P.A		X			X	2
14	P.A	X		X	X	X	4
15	P.C.	X			X		2
16	S.A		X		X	X	3
17	S.B	X	X	X	X		4
18	S.M.	X		X		X	3
19	S.S		X		X	X	3
20	S.E	X	X	X	X	X	5
21	S.D	X	X		X	X	4
22	T.T	X	X	X		X	4
23	T.A	X	X		X		3
24	T.S		X			X	2
24	V.T	X	X	X	X		4
	Total	18	18	14	15	13	80

Tabel analitic nr.8-*Rezultate obținute în posttest la grupa experimentală pentru donarea de obiecte (Grupa Iepurașii)*

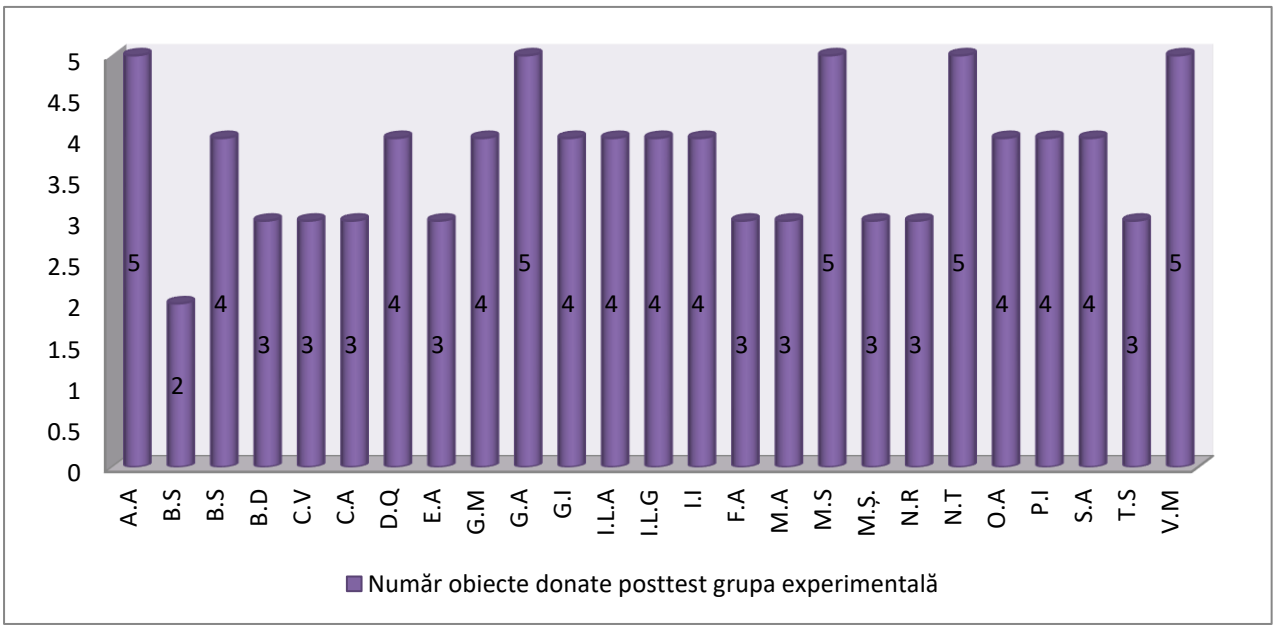

Figura nr.11 *Rezultatele obținute la grupa experimentală în urma aplicării probei de donare de donare de obiecte -posttest*

În figura prezentată mai sus, regăsim rezultatele obținute la grupa experimentală în urma aplicării probei de donare de obiecte în etapa finală a studiului efectuat. După cum se poate remarca avem o creștere semnificativă a numărului de obiecte donate în etapa finală.
În acord cu datele prezentate anterior, constatăm că în *etapa finală*, la nivelul grupei de control, rezultatele obținute ne permit evidențierea următoarelor aspecte:

- Copiii cu inițialele **A.A, G.A, M.S, N.T** și **V.M** au donat numărul maxim de obiecte donate;
- Copiii cu inițialele **B.S, D.Q, G.M, G.I, I.L.A, I.L.G, O.A, P.I** și **S.A** se remarcă cu un număr destul de mare de obiecte donate (4 obiecte);
- Copiii cu inițialele **B.D, C.V, C.A, E.A, F.A, M.A, M.Ș, N.R** și **T.S** au donat câte 3 obiecte;
- Preșolarul **B.S** a fost singurul care a donat doar 2 obiecte în etapa finală;

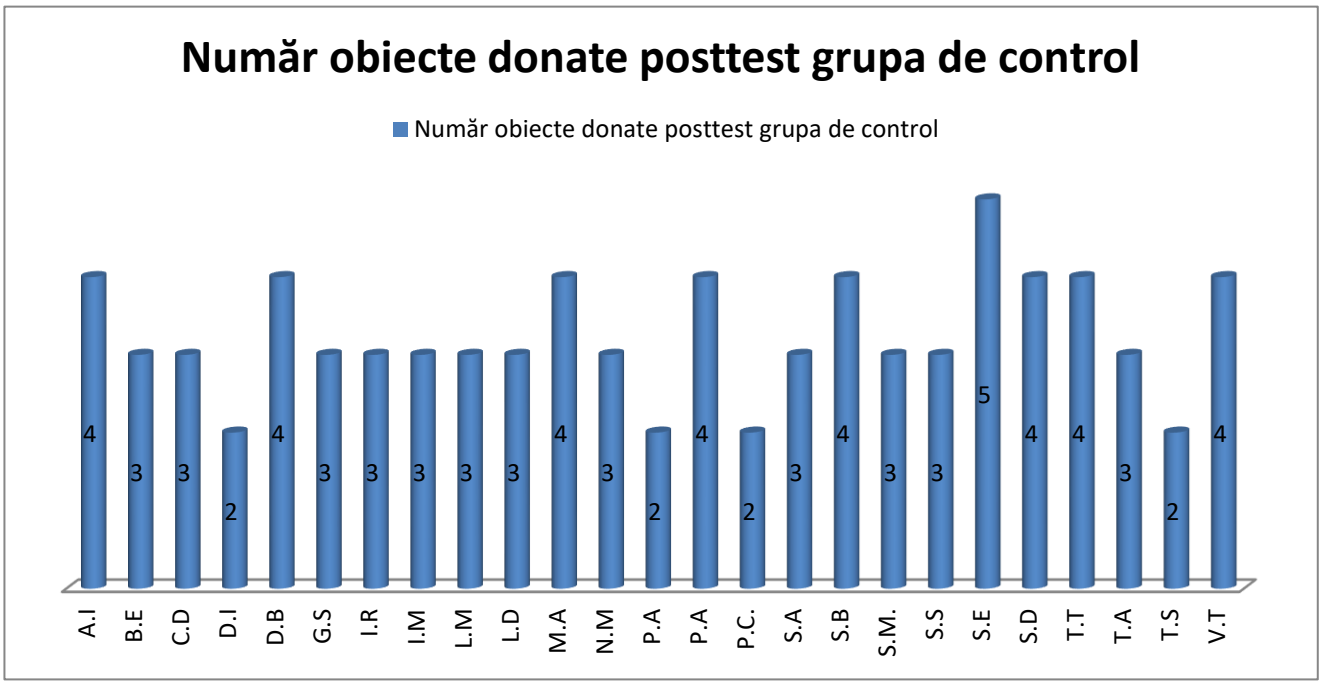

Figura nr.12 *Rezultatele obținute la grupa de control în urma aplicării probei de donare de obiecte în posttest*

În figura prezentată mai sus, regăsim rezultatele obținute la grupa de control în urma aplicării probei de donare de obiecte în etapa finală a studiului efectuat. După cum se poate remarca avem o creștere redusă a numărului de obiecte donate în etapa finală.

În acord cu datele prezentate anterior, constatăm că în *etapa finală*, la nivelul grupei de control, rezultatele obținute ne permit evidențierea următoarelor aspecte:

- Se remarcă copilul cu inițilele **S.E** care a donat numărul maxim de obiecte donate;
- Copiii cu inițialele **A.I, D.B, M.A, P.A, S.B, S.D, T.T** și **V.T** se remarcă cu un număr destul de mare de obiecte donate (4 obiecte);
- Copiii cu inițialele **B.E, C.D, G.S, I.R, I.M, L.D, N.M, S.A, S.M, S.S** și **T.A** au donat câte 3 obiecte;
- Preșolarii **D.I, P.A, P.C,** și **T.S** au donat câte 2 obiecte în etapa finală a studiului efectuat;

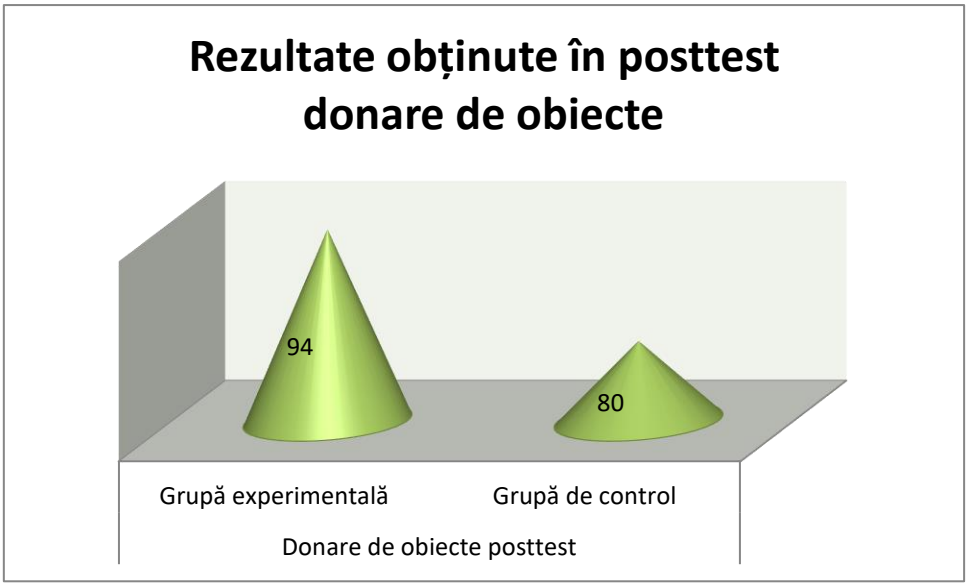

Figura nr.13 *Diagramă privind rezultatele obținute în urma aplicării probei de donare de obiecte -posttest*

În figura *nr. 13*, regăsim diagrama care ne perimite colectarea rezultatelor obținute în urma aplicării probei de donare de obiecte în posttest între cele două loturi ale cercetării.

În etapa finală a studiului efectuat, se poate observa că în cadrul grupei experimentale avem 90 de obiecte donate, în timp ce în cadrul grupei de control avem 80 de obiecte donate.

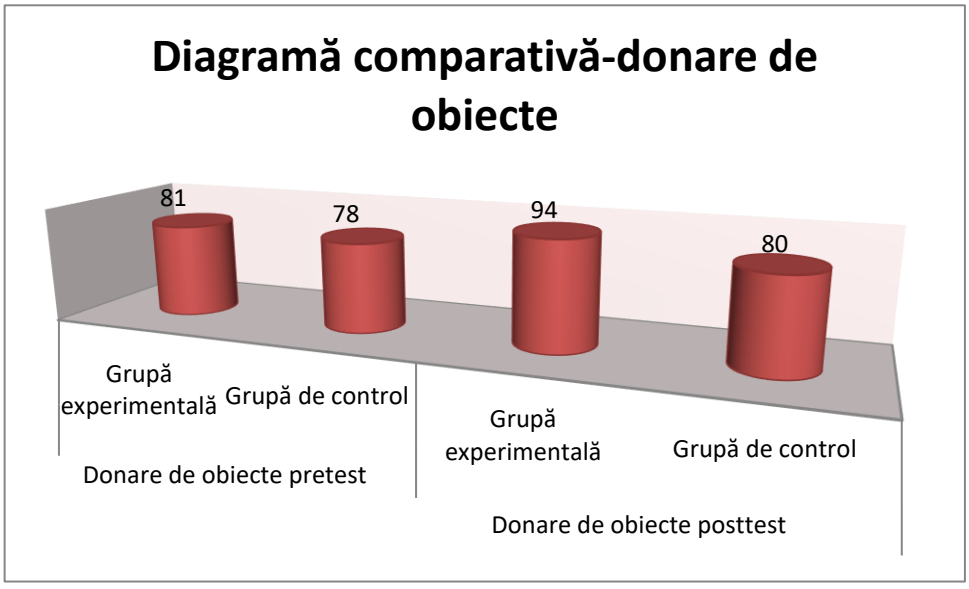

Figura nr. 14 *Diagramă comparativă vizând donarea de obiecte din pretest și posttest între cele două loturi*

În figura *nr.14* este prezentată diagrama comparativă care vizează donarea de obiecte din pretest și posttest între cele două loturi ale cercetării. Se constată că, în pretest am avut la nivelul grupei experimentale un număr de 81 deobiecte donate, în timp ce în posttest avem 94 de obiecte donate, deci se observă o creștere semnificativă din etapa inițială până în cea finală.

În cadrul grupei de control, am avut în pretest 78 de obiecte donate, în timp ce în posttest avem 80 de obiecte donate. Se constată că la nivelul grupei de control creșterea nu este una semnificativă.

Analiza și interpretarea datelor

Testarea ipotezelor

În urma rezultatelor obținute putem constata diferența semnificativă a valorilor obținute de cele două grupe care fac parte din eșantionul lucrării de față. Presupunem că evoluția în punctaje semnificativ mai mare a grupului experimental față de grupul de control, se datorează planului de activități cu conținut etic aplicat.

Potrivit rezultatelor, se observă că în urma planului de activități cu conținut etic, copiii care au luat parte la desfășurarea activităților din planul de activități (grupul experimental) au avut scoruri mai ridicate și comportamente corecte mai numeroase față de cei care nu au luat parte la aceste activități. Astfel, ipoteza generală a cercetării conform căreia, activitățile cu conținut etic contribuie la formarea trăsăturilor morale pozitive la copilul preșcolar, influențează totodată personalitatea în formare a acestuia, este confirmată.

Activitățile cu conținut etic propuse și observarea comportamentelor specifice domeniului studiat prin fișa de observare este eficientă, în timpul T2 copiii care au participat la activitățile cu conținut etic care aveau la baza identificarea valorilor morale urmărite au obținut scoruri semnificativ mai ridicate decât lotul de control (copii care nu au participat la aceste activități).

Diferența în evoluție a grupei experimentale, datorată planului de activități cu conțiut etic la grupă este una importantă și semificativă și marchează un progres evident al preșcolarilor de la grupa *Fluturașii* care și-au însușit anumite comportamente corecte dar care au și identificat valorile morale și imorale, atât de necesare la această vârstă de aproximativ 6 ani, dar și pentru dezvoltarea lor ulterioară. Dinamica grupului și relațiile din cadrul grupului de copii care se formează pe parcursul anului școlar contribuie benefic și semnificativ la îmbunătățirea comportamntelor preșcolarilor, la aderarea regulilor grupei etc.

CONCLUZII

Lucrarea de față *”Modalități de realizare a educației pentru societate în ciclul preșcolar*” a fost elaborată pe parcusul anului școlar 2023-2024 și a urmărit în ce măsură copiii preșcolari reușesc să identifice valorile morale dar a vizat totodată și măsura în care ei manifestă un comportament moral la grupă.

Primul pas al cercetării a constat în elaborarea unei grile de observare prin care am urmărit comportamentul preșcolarilor de la grupă prin intermediul activităților cu conținut etic implicați în studiul realizat (două grupe de preșcolari de la Grădinița cu Program Prelungit ”Cei șapte pitici” din Buzău). Menționez că, în elaboarea grilei de observare am ținut cont de documentele legislative în vigoare (*Curriculum pentru educație timpurie (2019)* precum și *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*) dar și de particularitățile de vârstă ale preșcolarilor.

Am elaborat în momentul inițial grila de observare pe care am aplicat-o la nivelul celor două grupe (experimentală și de control) precum și proba care a vizat măsurarea generozității copiilor de grupă mare prin donarea de obiecte. Am analizat la începutul studiului eșantioanele cercetării și am identificat faptul că grupele sunt echivalente din punctul de vedere al vârstei, al genului și al numărului de subiecți.

A urmat apoi momentul T2 al lucrării , care a vizat aplicarea la grupa experimentală a planului de activități cu conținut etic, plan de învățare care s-a desfășurat din luna noiembrie 2023 până în luna mai 2024, cu câte două activități pe lună. Conform graficului elaborat de mine, am aplicat la grupa experimentală planul de activități și am observat pe măsură ce înaintam în timp cum preșcolarii evoluează destul de bine în ceea ce privește identificaraea valorilor morale, interacțiunea între ei, aderarea la regulile grupei etc.

După finalizarea cu succes a activităților din planul de activități cu conținut etic, am observat din nou comportamentul copiilor, utilizând grila de observare. De asemenea, tot în momentul T3 am aplicat proba de donare de obiecte pentru măsurarea generozității. Am constatat la grupa de control un mic progres în ceea ce privește donarea de obiecte în etapa finală a studiului dar și a fișei de observare, progres datorat în continuare evoluției naturale prin frecventarea zilnică la grădiniță.

La grupa experimentală, rezultatele în urma aplicării fișei de observare și a probei care vizează donarea de obiecte au crescut semnificativ, așa cum am arătat anterior. Pentru a putea desprinde concluziile anterioare, am analizat comparativ cele două grupe de preșcolari implicate în cercetare, în toate momentele cercetării (faza inițială, plan de activități cu

conținut etic și faza finală), lucru care mi-a permis să notez evoluția copiilor din grupul experimental.

Identificarea valorilor morale urmărite la preșcolari prin intermediul activităților cu conținut etic la această vârstă se realizează prin diverse modalități de realizare a educației pentru societate. Scopul cercetării de față a fost atins și a vizat cultivarea și dezvoltarea valorilor morale pozitive ale copiilor prin intermediul activităților cu conținut etic.

Așadar, rezultatele obținute, observațiile personale efectuate, aplicarea probelor, măsurarea variabilelor și interpretarea datelor culese, au permis desprinderea unor implicații educaționale ca urmare a identificării valorilor morale la vârsta preșcolară:

- Copiii și-au însușit o serie de comportamente pro-sociale corecte;
- Preșcolarii au identificat valori morale și au dat exemple de bună practică;
- Atitudinea față de învățare a crescut;
- Au început să interacționeze mult mai mult unii cu ceilalți, ajutându-se reciproc;
- Copiii au început să respecte regulile stabilite în cadrul unui joc/ a unei activități;

Limitele cercetării

Orice lucrare de cercetare presupune anumite limite, iar la nivelul cercetării de față am identificat următoarele:

- Eșantionul cercetării de față are o dimensiune relativ redusă, pentru rezultate mai optime se poate mări lotul de cercetare;
- Copiii suspuși testării provin dintr-o singură unitate de învățământ, mediul urban.